

TABELA WDRAŻANIA REKOMENDACJI

z badania ewaluacyjnego

pn. *Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim*

Cel badania	Kompleksowa ewaluacja projektów edukacyjnych realizowanych w województwie opolskim w ramach <i>Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki</i> oraz <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013</i> na rzecz edukacji przedszkolnej oraz kształcenia ogólnego i zawodowego. Dodatkowo celem ewaluacji była prognoza potrzeb edukacyjnych na poziomie regionalnym w kontekście nowego okresu programowania na lata 2014-2020.
Adresaci rekomendacji	<p>Samorząd Województwa Opolskiego (SWO) Instytucja Zarządzająca PO KL (IZ PO KL): Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym Instytucja Zarządzająca RPO WO 2014-2020 (IZ RPO WO 2014-2020): Samorząd Województwa Opolskiego, Zarząd Województwa Opolskiego, Departament Koordynacji Programów Operacyjnych Jednostka Ewaluacyjna (JE): Samorząd Województwa Opolskiego, Zarząd Województwa Opolskiego, Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej Regionalne Centrum Rozwoju Edukacji w Opolu (RCRE) Regionalne Forum Kształcenia Zawodowego (RFKZ): Samorząd Województwa Opolskiego, Zarząd Województwa Opolskiego, Departament Edukacji i Rynku Pracy</p>
Komentarz do tabeli	Tabela zawiera wyłącznie rekomendacje, w przypadku których możliwe było wskazanie konkretnych instytucji, do których są adresowane. Szersze zalecenia dotyczące wykorzystywania funduszy unijnych, w kolejnym okresie programowania, do podnoszenia dostępności i jakości edukacji sformułowano również w raporcie końcowym badania - rozdziale 2.5 <i>Działania na rzecz edukacji w latach 2014-2020</i> .

Dokument przyjęty przez Zarząd Województwa Opolskiego uchwałą nr 3715/2013 z dnia 27 maja 2013 roku

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
1	<p>Poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej w województwie opolskim jest wysoki. W znacznym stopniu niezaspokojone pozostają natomiast potrzeby rodziców dotyczące dziennego czasu pozostawiania dzieci w przedszkolach. Utrzymuje się także duże zapotrzebowanie na dodatkowe bezpłatne zajęcia dla dzieci korzystających z edukacji przedszkolnej. Funkcjonujące przedszkola mogą otrzymać wsparcie z PO KL wyłącznie w ramach przedsięwzięć skutkujących wzrostem liczby miejsc „w przedszkolach i/lub innych formach wychowania przedszkolnego podlegających pod jeden organ prowadzący i umiejscowionych na terenie danej gminy”. (Strony: 39, 42, 47, 55, 59, 60)</p>	<p>Nie należy uzależniać przyznawania wsparcia przedszkolom od uzyskania w ramach projektu wzrostu liczby miejsc przedszkolnych. Tym samym należy dopuścić dotowanie przedsięwzięć, które nie przewidują takiego efektu, ale polegają na wydłużeniu czasu opieki przedszkolnej lub organizowaniu dodatkowych zajęć dla dzieci.</p>	IZ PO KL	<p>Nie jest możliwe usunięcie z SzOP PO KL 2007-2013 ograniczenia, zgodnie z którym istniejące przedszkola są wspierane wyłącznie w ramach projektów przyczyniających się „do wzrostu całkowitej liczby miejsc w przedszkolach i/lub innych formach wychowania przedszkolnego podlegających pod jeden organ prowadzący i umiejscowionych na terenie danej gminy”. Celem realizacji Poddziałania 9.1.1 jest wzrost stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej, zatem każde wsparcie udzielane przedszkolom musi doprowadzić to zwiększenia liczby miejsc w przedszkolach, co w efekcie powinno skutkować objęciem edukacją przedszkolną dodatkowych dzieci.</p>	REKOMENDACJA ODRZUCONA	-	-
2			IZ RPO WO 2014-2020	<p>Nie wprowadzanie w ramach RPO WO 2014-2020 ograniczenia, w stosunku do projektów adresowanych do przedszkoli, zgodnie z którym istniejące przedszkola byłyby wspierane wyłącznie w ramach projektów przyczyniających się „do wzrostu całkowitej liczby miejsc</p>	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2014	Kluczowa

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
				w przedszkolach i/lub innych formach wychowania przedszkolnego podlegających pod jeden organ prowadzący i umiejscowionych na terenie danej gminy". Równie istotnym kryterium zapewniającym wybór projektów do dofinansowania powinno być wydłużenie godzin pracy przedszkola.			
3	W części przedszkoli odczuwany jest deficyt miejsc w stosunku do zapotrzebowania. Problem ten występuje zwłaszcza w gminach miejskich – pomimo, że charakteryzują się wysoką wartością wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Natomiast w ramach PO KL wsparcie na tworzenie nowych przedszkoli jest udzielane wyłącznie gminom o najniższej, w skali regionu, wartości wskaźnika upowszechnienia opieki przedszkolnej. Ponadto sposób obliczania tego wskaźnika sprawia, że jego wartość nie odzwierciedla we właściwy sposób skali potrzeb występujących w poszczególnych gminach, zwłaszcza miejskich ¹ . Zainteresowanie potencjalnych projektodawców pozy-	Nie należy ograniczać wsparcia na tworzenie przedszkoli do gmin charakteryzujących się niską, w skali regionu, wartością wskaźnika upowszechnienia edukacji przedszkolnej.	IZ PO KL	Usunięcie z SzOP PO KL ograniczenia, zgodnie z którym „Tworzenie przedszkoli (w tym również uruchamianie innych form wychowania przedszkolnego)” w ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL jest możliwe wyłącznie w gminach „o najniższym w skali regionu stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej”.	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2013	Operacyjna

¹ Wskaźnik jest obliczany przez GUS jako iloraz liczby dzieci korzystających z edukacji przedszkolnej w danej gminie oraz liczby dzieci zamieszkujących w danej gminie. W sytuacji, gdy dzieci zamieszkałe na wsi uczęszczają do przedszkoli zlokalizowanych w mieście (rozwiązanie dogodne dla części rodziców dojeżdżających do pracy do miasta), wartość wskaźnika dla gminy miejskiej wzrasta, co błędnie sugeruje, że niezaspokojone zapotrzebowanie mieszkańców miasta na opiekę przedszkolną się zmniejszyło.

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
	skiwaniem środków z PO KL na tworzenie przedszkoli w gminach o najniższej wartości wskaźnika upowszechnienia opieki przedszkolnej było dotychczas niewielkie. (Strony: 41, 56)						
4	Nauczyciele zatrudnieni w danej szkole niejednokrotnie są najlepszymi kandydatami do prowadzenia dodatkowych zajęć ze swoimi uczniami. W obecnym stanie prawnym podnoszenie wynagrodzenia nauczycieli z tytułu prowadzenia dodatkowych zajęć, ponad poziom określony w <i>Karcie Nauczyciela</i> , nie może być finansowane z funduszy unijnych (nie stanowi kosztu kwalifikowanego projektu). Ogranicza to możliwości powierzania dodatkowych zajęć nauczycielom zatrudnionym w danej szkole. Ponadto istnieje ryzyko „obchodzenia” obowiązujących przepisów, poprzez zlecenie realizacji dodatkowych zajęć podmiotowi zewnętrznemu, który następnie wynajmuje do ich prowadzenia nauczycieli ze szkoły, w której mają się odbywać. Taka sytuacja stanowi potencjalne zagrożenie dla efektywności wykorzystywania funduszy. (Strony: 93)	Należy umożliwić wykorzystywanie funduszy unijnych, w ramach projektów realizowanych przez JST, do wynagradzania nauczycieli powyżej średniego poziomu wynagrodzeń, określonego w ustawie <i>Karta Nauczyciela</i> ² .	JE	Przekazanie do MEN propozycji zmian w zakresie zapisów Karty Nauczyciela wraz z raportem końcowym z przedmiotowej ewaluacji do ewentualnego wykorzystania (w formie pisemnej i elektronicznej: 29.03.2013 r. i 29.04.2013 r.). Przedmiotowa rekomendacja ma swoje odzwierciedlenie w <i>Projekcie założeń projektu ustawy o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw z dnia 21.03.2013 r.</i> , m.in. w zakresie ułatwienia finansowania dodatkowych zajęć realizowanych przez nauczycieli w ramach projektów i programów finansowanych z udziałem środków europejskich.	REKOMENDACJA WDROŻONA W CAŁOŚCI	29.04.2013	operacyjna

² Porównaj: Ustawa *Karta Nauczyciela*, art. 30, p. 10b.

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
5	Kryteria wyboru projektów stosowane w ramach PO KL zwiększały szanse uzyskania wsparcia przez przedszkola i szkoły z obszarów wiejskich, w porównaniu z placówkami zlokalizowanymi w miastach. Tymczasem również w miastach występują obszary cechujące się dużym natężeniem problemów społecznych, obniżających szanse edukacyjne dzieci i młodzieży. (Strony: 145, 146, 149)	Należy zwiększyć szanse uzyskania wsparcia przez przedszkola i szkoły z obszarów miejskich, które cechują się dużym natężeniem problemów społecznych, obniżających szanse edukacyjne dzieci i młodzieży.	IZ RPO WO 2014-2020	Umieszczenie w dokumentach określających zasady udzielania wsparcia z RPO WO 2014-2020 zapisów zwiększających szanse (lub skalę) realizowania projektów skierowanych do przedszkoli i szkół z obszarów miejskich objętych Lokalnymi Planami Rewitalizacji. Na przykład: ustalenie kryteriów strategicznych, na podstawie których projektom skierowanym do przedszkoli lub szkół z takich obszarów będą przyznawane dodatkowe punkty podczas oceny wniosków.	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2014	Kluczowa
6	Uzyskanie dobrych wyników egzaminu końcowego jest trudniejsze w szkołach, w których rozpoczynają naukę uczniowie z niskimi wynikami sprawdzianu lub egzaminu zewnętrznego kończącego poprzedni etap edukacji, niż w szkołach, do których trafiają „lepsi” uczniowie. (Strony: 149, 235)	Należy wykorzystać fundusze unijne do podniesienia edukacyjnej wartości dodanej w szczególności w tych szkołach, w których rozpoczynają naukę uczniowie z niskimi wynikami sprawdzianu lub egzaminu zewnętrznego kończącego poprzedni etap edukacji.	IZ RPO WO 2014-2020	Umieszczenie w dokumentach określających zasady udzielania wsparcia z RPO WO 2014-2020 zapisów zwiększających szanse (lub skalę) realizowania projektów obejmujących te szkoły ponadpodstawowe, w których rozpoczynają naukę uczniowie z niskimi wynikami sprawdzianu lub egzaminu zewnętrznego kończącego poprzedni etap edukacji ³ . Na przykład: ustalenie kryte-	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2014	Kluczowa

³ Kryterium zaliczenia szkoły do tej grupy może stanowić na przykład średnia wyników ze sprawdzianu lub egzaminu kończącego poprzedni etap edukacji, uzyskana przez uczniów przyjętych do pierwszej klasy podczas ostatniego naboru, niższa od średniej wyników sprawdzianu lub egzaminu, uzyskanych przez uczniów z całego województwa. Wsparcie dla gimnazjów uwzględniałoby wyniki sprawdzianu po szóstej klasie, wsparcie dla szkół ponadgimnazjalnych – wyniki egzaminu gimnazjalnego. Rekomendacja nie odnosi się do szkół podstawowych.

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
				riów strategicznych, na podstawie których projek- tom skierowanym do szkół, w których rozpoczynają naukę uczniowie z niskimi wynikami sprawdzianu lub egzaminu kończącego po- przedni etap edukacji, będą przyznawane dodatkowe punkty podczas oceny wnio- sków.			
7	Pochodzenie społeczne wywiera silny wpływ na wyniki w nauce, dokonywane wybory edukacyjne oraz osiągnięty poziom wykształcenia. (Strony: 145, 146, 149, 150, 235)	Należy zwiększyć zaangażowanie instytucji realizujących projekty finansowane z funduszy unijnych w podnoszenie szans edukacyjnych uczniów pochodzących ze środowisk defaworyzowanych.	IZ RPO WO 2014-2020	Sformułowanie „standardu minimum” odnoszącego się do oddziaływania projektu finansowanego z EFS na szanse edukacyjne uczniów defaworyzowanych pod względem kapitału kulturowego lub materialnego ⁴ . Umieszczenie w dokumentach określających zasady udzielania wsparcia z RPO WO 2014-2020 wymogu spełnienia przez projektodawców tego standardu.	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2014	Kluczowa
8	Pochodzenie społeczne wywiera silny wpływ na wyniki w nauce, dokonywane wybory edukacyjne oraz osiągnięty poziom wykształcenia. (Strony: 145, 146, 149, 150, 235)	Należy upowszechnić skuteczne rozwiązania w zakresie pracy nauczycieli z uczniami pochodzącymi ze środowisk defaworyzowanych.	IZ RPO WO 2014-2020	Podczas przeprowadzania w ramach RPO WO 2014-2020 naboru projektów dotyczących edukacji premiowane będą (np. za pomocą kryteriów strategicznych) projekty oferujące wsparcie dla grup docelowych pochodzących ze środowisk defaworyzowanych.	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2015	Operacyjna

⁴ Standard ten byłby analogiczny do „standardu minimum”, dotyczącego równości kobiet i mężczyzn.

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
9	Szczególnie poważnym ograniczeniem podnoszenia jakości edukacji w województwie opolskim są deficyty w zakresie bazy dydaktycznej przedszkoli i szkół. Fundusze na wzmocnienie infrastruktury edukacyjnej były przyznawane w ramach RPO WO 2007-2013. Jedną z głównych barier w ubieganiu się przez potencjalnych beneficjentów o fundusze z tego programu stanowił brak środków na pokrycie wkładu własnego. (Strony: 59, 60, 95, 98, 191)	Należy zwiększyć dostępność funduszy unijnych na wzmocnienie bazy dydaktycznej przedszkoli, szkół oraz placówek prowadzących kształcenie zawodowe, których organy prowadzące nie dysponują wystarczającymi środkami na wkład własny.	IZ RPO WO 2014-2020	Ustalenie na możliwie niskim poziomie (nie wyższym, niż 15%) wysokości wkładu własnego projektodawców w przedsięwzięcia wzmacniające infrastrukturę edukacyjną, finansowane w ramach RPO WO 2014-2020. Możliwości w zakresie ustalenia minimalnej wysokości wkładu własnego będą zależały od nadrzędnych rozstrzygnięć dotyczących systemu wdrażania programów operacyjnych.	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2014	Kluczowa
10	Szczególnie poważnym ograniczeniem podnoszenia jakości edukacji w województwie opolskim są deficyty w zakresie bazy dydaktycznej przedszkoli i szkół. Fundusze na wzmocnienie infrastruktury edukacyjnej były przyznawane w ramach RPO WO 2007-2013. Jedną z głównych barier w ubieganiu się przez potencjalnych beneficjentów o fundusze z tego programu stanowił brak środków na pokrycie wymaganego wkładu własnego. (Strony: 59, 60, 95, 98, 191)	Należy zwiększyć dostępność funduszy unijnych na wzmocnienie bazy dydaktycznej przedszkoli, szkół oraz placówek prowadzących kształcenie zawodowe, których organy prowadzące nie dysponują wystarczającymi środkami na wkład własny.	IZ RPO WO 2014-2020	Dopuszczenie w przyszłym okresie programowania możliwości wnoszenia różnych form wkładu własnego (nie tylko pieniężnego) w ramach realizowanych projektów. W zależności od zapisów RPO WO 2014-2020 w nowym okresie programowania mógłby zostać zrealizowany projekt systemowy (SWO i RCRE) wzmacniający bazę dydaktyczną placówek, w który część wkładu wła-	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CZĘŚCI	31.12.2015	Operacyjna

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
				snego wniosłyby samorząd województwa lub pozyskane do współpracy przedsiębiorstwa. Realizacja projektów przez instytucje publiczne z przedsiębiorcami wymusza konieczność zawiązania partnerstwa publiczno-prywatnego. Na obecnym etapie wdrażania nie wiadomo czy realizacja projektów w obszarze edukacji w RPO WO 2014-2020 będzie możliwa w ramach formuły PPP (pomocniczy charakter projektów infrastrukturalnych).			
11	Brak odpowiedniego wyposażenia przedszkoli, szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe ogranicza możliwości prowadzenia przedsięwzięć „miękkich”, skierowanych do dzieci i młodzieży. Koszt potrzebnego wyposażenia (a także dostosowania pomieszczeń) jest szczególnie wysoki w przypadku projektów z zakresu kształcenia zawodowego oraz projektów skierowanych do osób (dzieci lub młodzieży) niepełnosprawnych. Rozwiązaniem, które umożliwia	Należy w szerokim zakresie wykorzystywać mechanizm <i>cross-financingu</i> do wspierania zakupu wyposażenia lub przystosowywania pomieszczeń, gdy takie inwestycje są potrzebne do realizowania projektów „miękkich”.	IZ RPO WO 2014-2020	Zapisanie w dokumentach RPO WO 2014-2020 limitu środków EFRR w projektach, których gł. źródłem finansowania będzie EFS, na poziomie: <ul style="list-style-type: none"> • 30% kosztów kwalifikowanych projektu – w przypadku projektów dot. szkolnictwa zawodowego oraz z zakresu edukacji osób (dzieci lub młodzieży) niepełnosprawnych; • co najmniej 10% kosztów kwalifikowanych projektu, 	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2014	Kluczowa

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
	przewycięzanie tej bariery jest <i>cross-financing</i> ⁵ . Przydatność tego mechanizmu zależy m.in. od limitu kosztów, które mogą zostać pokryte z funduszu innego niż ten, który jest głównym źródłem finansowania projektu. (Strony: 121, 207)			w pozostałych projektach. Możliwości w zakresie ustalenia poziomu <i>cross-financingu</i> będą zależały od nadrzędnych rozstrzygnięć dotyczących systemu wdrażania programów operacyjnych.			
12	W obecnym okresie programowania finansowanie przedsięwzięć na rzecz rozwoju edukacji jest rozdzielone pomiędzy programy: PO KL (współfinansowany z EFS) oraz RPO WO 2007-2013 (współfinansowany z EFRR). W ramach pierwszego z nich wspierane są projekty „miękkie” ⁶ , a w ramach drugiego – infrastrukturalne. Taka fragmentaryzacja wsparcia utrudnia realizowanie kompleksowych przedsięwzięć, zmierzających do podnoszenia dostępności lub jakości edukacji. (Strona: 221)	Należy ułatwić projektodawcom realizowanie przedsięwzięć na rzecz rozwoju edukacji, złożonych zarówno z działań „miękkich”, jak i z inwestycji w bazę dydaktyczną („infrastrukturalnych”).	IZ RPO WO 2014-2020	Zapisanie w dokumentach określających zasady udzielania wsparcia w ramach RPO WO 2014-2020 rozwiązań wykorzystujących dwufunduszowość programu do zwiększenia komplementarności działań finansowanych z EFS oraz działań finansowanych z EFRR, w zakresie wspierania edukacji. Konkretnie rozwiązania będą zależały od nadrzędnych rozstrzygnięć dotyczących systemu wdrażania programów operacyjnych ⁷ .	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2014	Kluczowa
13	W obecnym okresie programowania finansowanie przedsięwzięć na rzecz rozwoju edukacji jest rozdzielone pomiędzy: <ul style="list-style-type: none"> • PO KL i RPO WO 2007-2013; • Działania i Poddziałania PO KL. 	Należy realizować kompleksowe przedsięwzięcia na rzecz rozwoju edukacji, złożone z różnorodnych działań: <ul style="list-style-type: none"> • zajęć dla uczniów; • doskonalenia zawodowego kadr oświaty; 	IZ RPO WO 2014-2020	RPO WO 2014-2020 w ramach edukacji nie zakłada możliwości łączenia Osi priorytetowych w zakresie inwestycji w wyposażenie i bazę lokalową (EFRR) z działaniami tzw. „miękki-	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CZĘŚCI	31.12.2015	Operacyjna

⁵ *Cross-financing* pozwala na finansowanie projektu z dwóch funduszy, przeznaczonych na pokrywanie różnego rodzaju wydatków. Z jednego funduszu finansowane są główne działania przewidziane w ramach projektu, natomiast z drugiego – koszty działań „uzupełniających”. W projektach „miękkich”, finansowanych głównie z EFS, wkład EFRR można wykorzystać na przykład na zakup koniecznego wyposażenia. Z kolei w projektach infrastrukturalnych, finansowanych głównie z EFRR, wkład EFS można wykorzystać na przykład na sfinansowanie szkoleń dla użytkowników zakupionego wyposażenia.

⁶ Do projektów „miękkich” zaliczają się projekty ukierunkowane na podnoszenie kompetencji ludzi.

⁷ W *Założeniach umowy partnerstwa* przewidziano, że „konieczne będzie wyselekcjonowanie tych problemów, które wymagają silnego skoordynowania działań finansowanych z EFRR i EFS oraz opracowanie odpowiednich mechanizmów koordynacji i komplementarności” – porównaj: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego: *Założenia umowy partnerstwa*, s. 54-55.

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
	<p>Taka fragmentaryzacja wsparcia utrudnia realizowanie kompleksowych przedsięwzięć, zmierzających do podnoszenia dostępności lub jakości edukacji.</p> <p>Komplementarność była promowana przy ocenie projektów konkursowych poprzez premiovanie dodatkowymi punktami wniosków o dofinansowanie, w których wskazano przedsięwzięcia komplementarne wobec projektu przedkładanego do oceny. Rozwiązanie to nie jest optymalne, ze względu na ograniczone możliwości stwierdzenia, czy pomiędzy przedsięwzięciami wskazanymi przez projektodawcę faktycznie wystąpi efekt synergii⁸. (Strony: 136, 221)</p>	<ul style="list-style-type: none"> inwestycji w wyposażenie i bazę lokalową – stosownie do zdiagnozowanych potrzeb wspieranych placówek. 		<p>mi” (EFS). Ograniczenie to wynika z <i>Rozporządzenia ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady</i>, zgodnie z którym Oś priorytetowa odpowiada jednemu funduszowi. Zgodnie z opracowanym przez MRR <i>Podręcznikiem systemu programowania i wdrażania programów operacyjnych 2014-2020</i> nie rekomenduje się dwufunduszowych osi, natomiast łączenie zakresu EFRR i EFS będzie mogło mieć miejsce przez zastosowanie mechanizmu finansowania krzyżowego.</p> <p>Instytucja Zarządzająca RPO WO 2014-2020 zarządzając zarówno środkami EFS, jak i EFRR, będzie kompleksowo planować wsparcie (zarówno infrastrukturalne, jak i miękkie) np. korelując za sobą terminy konkursów, brzmienie kryteriów strategicznych, łączenie w jednym działaniu/projekcie różnych beneficjentów systemu oświaty, itp.</p>			
14	<p>Przedsięwzięcia na rzecz rozwoju edukacji w niewystarczającym stopniu polegają na współpracy pomiędzy szkołami. Z perspek-</p>	<p>Należy upowszechnić wśród szkół współpracę w zakresie przedsięwzięć na rzecz podnoszenia jakości kształcenia, finansowanych z</p>	<p>IZ RPO WO 2014-2020</p>	<p>Umieszczenie w dokumentach określających zasady udzielania wsparcia z RPO WO 2014-2020 zapisów</p>	<p>REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI</p>	<p>31.12.2014</p>	<p>Kluczowa</p>

⁸ Występowanie efekty synergii stanowi definicyjny warunek komplementarności.

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
	<p>tywy podnoszenia jakości kształcenia przydatna byłaby bardziej intensywna współpraca pomiędzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> szkołami tego samego typu, różniącymi się jakością kształcenia – w celu upowszechniania skutecznych rozwiązań; szkołami prowadzącymi kształcenie na kolejnych poziomach (a także pomiędzy liceami i technikami a uczelniami) – w zakresie lepszego przygotowywania uczniów do kontynuowania edukacji oraz zapoznawania ich z ofertą kształcenia na kolejnym szczeblu; szkołami prowadzącymi kształcenie w tych samych zawodach – przy opracowywaniu programów kształcenia. (Strona: 144) 	funduszy unijnych.		<p>zwiększających szanse (lub skalę) realizowania projektów polegających na współpracy pomiędzy szkołami (a także pomiędzy szkołami a uczelniami).</p> <p>Na przykład: ustalenie kryteriów strategicznych, na podstawie których projektom zakładającym taką współpracę będą przyznawane dodatkowe punkty podczas oceny wniosków.</p>			
15	<p>Struktura kierunków kształcenia zawodowego w województwie opolskim nie jest optymalna z perspektywy zapotrzebowania rynku pracy na absolwentów oraz wyposażenia ich w wiedzę i umiejętności potrzebne do podjęcia satysfakcjonującej pracy.</p> <p>Oferta szkół jest uzależniona od ich potencjału, obejmującego kwalifikacje pracowników oraz wyposażenie. Uwarunkowaniem</p>	Należy wzmocnić potencjał szkół w zakresie potrzebnym do prowadzenia kształcenia w kierunkach zgodnych ze strategiami rozwoju regionu i poszczególnych powiatów oraz zapotrzebowaniem rynku pracy.	IZ RPO WO 2014-2020	<p>Zapisanie w dokumentach określających kryteria udzielania wsparcia w ramach RPO WO 2014-2020 zasad uzależniających finansowanie rozwoju poszczególnych kierunków kształcenia zawodowego od:</p> <ul style="list-style-type: none"> strategii rozwoju regionalnego lub lokalnego: wspieranie kierunków wskazanych w strategiach należy traktować 	REKOMENDACJA DO WDRÓŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2014	Kluczowa

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
	ograniczającym dostosowywanie kierunków kształcenia ponadgimnazjalnego do potrzeb rynku pracy jest niedysponowanie przez samorządy wystarczającymi środkami na rozwój szkolnictwa zawodowego, w szczególności w zakresie kierunków, których prowadzenie wiąże się z wysokimi kosztami. (Strony: 174, 226, 235, 236, 237, 248)			<p>priorytetowo;</p> <ul style="list-style-type: none"> zapotrzebowania na poszczególne zawody: z możliwości otrzymania wsparcia należy wykluczyć kierunki przygotowujące do wykonywania zawodów, które przez określony okres⁹ występowały wśród nadwyżkowych w danym powiecie i zarazem w województwie¹⁰. 			
16	<p>Szkolnictwo zawodowe w województwie opolskim nie jest w wystarczającym stopniu skoordynowane w skali regionu, czego przejawem jest nadmierna powtarzalność tych samych kierunków kształcenia w różnych szkołach. Taka sytuacja sprzyja występowaniu niekorzystnych zjawisk:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojawianiu się i utrzymywaniu nadwyżki absolwentów w stosunku do zapotrzebowania na pracowników wykonujących poszczególne zawody; mniejszej efektywności wykorzystania środków przeznaczonych na podniesienie jakości kształcenia 	Należy opracować i przyjąć całościową koncepcję racjonalizacji szkolnictwa zawodowego w skali województwa (czyli rozwoju potrzebnych kierunków kształcenia i wygaszania kierunków nadmiarowych). Warunkiem przyjęcia koncepcji do realizacji powinno być jej zaakceptowanie przez wszystkie JST prowadzące (lub regularnie finansujące) szkoły i placówki kształcenia zawodowego, których będzie dotyczyła.	SWO za pośrednictwem RFKZ (przy wsparciu ekspertów zewnętrznych)	<p>Etapy prac:</p> <p>1) Opracowanie i przyjęcie przez RFKZ koncepcji koordynacji szkolnictwa zawodowego w regionie, w wyniku:</p> <ul style="list-style-type: none"> diagnozy: potencjału szkół i placówek, perspektyw absolwentów oraz zapotrzebowania ze strony pracodawców (prowadzonej m.in. na podstawie danych z JST, Kuratorium Oświaty i urzędów pracy); przygotowania lub zlecenie zewnętrznym ekspertom kon- 	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2015	Kluczowa

⁹ Na przykład przez trzy kolejne lata, licząc wstecz od momentu podejmowania decyzji dotyczącej udzielenia wsparcia.

¹⁰ Należy dopuścić odstępstwa od tej zasady w przypadku, gdy istnieją wiarygodne przesłanki dotyczące odwrócenia trendu (na przykład w związku z lokalizacją zakładu pracy, który będzie generował duże zapotrzebowanie na pracowników wykonujących dany zawód).

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
	w poszczególnych zawodach. (Strona: 226)			<p>cepcji koordynacji oferty kształcenia;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przeprowadzenia w ramach RFKZ konsultacji koncepcji, jej ewentualnego skorygowania i przyjęcia przez RFKZ. <p>2) Rekomendowanie samorządom do wdrażania propozycji szerszej współpracy.</p> <p>3) Koordynacja oferty poprzez projekty systemowe realizowane przez RCRE (w przypadku nie podjęcia przez JST propozycji RFKZ).</p> <p>4) Realizacja projektu kluczowego wspierającego organy prowadzące we wdrożeniu rekomendacji i ukierunkowaniu szkół kształcenia zawodowego (zawody kluczowe i zawody rekomendowane).</p>			
17	Szkolnictwo zawodowe w województwie opolskim nie jest w wystarczającym stopniu skoordynowane w skali regionu, czego przejawem jest nadmierna powtarzalność tych samych kierunków kształcenia w różnych szkołach. Taka sytuacja sprzyja występowaniu niekorzystnych zjawisk, w szczególności:	Należy wykorzystać fundusze unijne do racjonalizacji kształcenia zawodowego w skali województwa. <u>Warunkiem wdrożenia rekomendacji nr 17 jest uprzednia realizacja rekomendacji nr 16.</u>	IZ RPO WO 2014-2020	Umieszczenie w dokumentach określających kryteria udzielania wsparcia w ramach RPO WO 2014-2020 zasad uzależniających finansowanie projektów od ich zgodności z koncepcją racjonalizacji szkolnictwa zawodowego w regionie, przyjętą przez RFKZ.	REKOMENDACJA DO WDRÓŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2015	Kluczowa

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
	<ul style="list-style-type: none"> pojawianiu się i utrzymywaniu nadwyżki absolwentów w stosunku do zapotrzebowania na pracowników wykonujących poszczególne zawody; mniejszej efektywności wykorzystania środków przeznaczonych na podnoszenie jakości kształcenia w poszczególnych zawodach. (Strona: 226) 						
18	<p>Udział pracodawców w kształceniu zawodowym (zwłaszcza poprzez prowadzenie praktycznej nauki zawodu, ale również uczestniczenie w formułowaniu programów kształcenia) ma istotne znaczenie dla dostosowania umiejętności absolwentów do potrzeb rynku pracy. Współpraca pomiędzy szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe a pracodawcami nie jest wystarczająco intensywna. (Strona: 261, 262)</p>	Należy upowszechnić model trwałej współpracy pomiędzy szkołami i placówkami prowadzącymi kształcenie zawodowe a pracodawcami.	IZ RPO WO 2014-2020	Podczas przeprowadzenia w ramach RPO WO 2014-2020 naboru projektów premiowane powinny być (za pomocą kryteriów strategicznych) projekty dotyczące modelu współpracy pomiędzy szkołami i placówkami prowadzącymi kształcenie zawodowe a pracodawcami (np. modelu opracowanego przez firmę PSDB na zamówienie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego ¹¹).	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CZĘŚCI	31.12.2015	Operacyjna
19	Ograniczeniem w rozwoju kształcenia zawodowego jest niewystarczające wyposażenie szkół i placówek w sprzęt do prowadzenia nauki przedmiotów zawodowych. Finansowy udział	Należy włączyć pracodawców we współfinansowanie dotowanych z funduszy unijnych przedsięwzięć polegających na zakupie wyposażenia do szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe.	IZ RPO WO 2014-2020	Dopuszczenie w przyszłym okresie programowania możliwości wnoszenia różnych form wkładu własnego (nie tylko pieniężnego) w ramach realizowanych pro-	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CZĘŚCI	31.12.2015	Operacyjna

¹¹ Centrum Rozwoju Społeczno-Gospodarczego i PSDB na zamówienie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego: *Ocena stopnia zainteresowania pracodawców współpracą z placówkami kształcenia zawodowego w zakresie praktycznych form nauczania i przygotowania zawodowego w kontekście wdrażania Działania 9.2 PO KL*, Warszawa 2010, s. 11-12, 140-146.

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
	pracodawców we współfinansowanych z funduszy unijnych przedsięwzięciach polegających na zakupie wyposażenia do szkół byłby korzystny ze względu na: uzyskanie tzw. efektu dźwigni ¹² , zwiększenie szans zapewnienia racjonalności wydatków z perspektywy potrzeb rynku pracy, zwiększenie szans dalszego zaangażowania pracodawców we współpracę ze szkołą lub placówką, której udzielili wsparcia. (Strony: 244, 262)			projektów. Włączenie pracodawców we współfinansowanie dotowanych z funduszy unijnych przedsięwzięć wymusza konieczność zawiązania partnerstwa publiczno-prywatnego. Na obecnym etapie wdrażania nie wiadomo czy realizacja projektów w obszarze edukacji w RPO WO 2014-2020 będzie możliwa w ramach formuły PPP (pomocniczy charakter projektów infrastrukturalnych).			
20	Praktyczna nauka zawodu u pracodawców, a także ich udział w formułowaniu programów kształcenia, sprzyjają wyposażeniu uczniów w umiejętności oczekiwane od absolwentów na rynku pracy. Skala organizowania praktyk zawodowych i staży w ramach projektów finansowanych z funduszy unijnych była jednak niewielka. Istotnym ograniczeniem w nawiązywaniu przez szkoły współpracy z pracodawcami są trudności ze znalezieniem odpowiednich przedsiębiorstw, gotowych do jej podjęcia. (Strony: 187, 243)	Należy umożliwić współpracę pomiędzy szkołami i placówkami prowadzącymi kształcenie zawodowe a pracodawcami z obszaru większego, niż powiat oraz niż województwo. Zapewnienie takiej możliwości zwiększy szanse pozyskania do współpracy odpowiednich pracodawców.	IZ RPO WO 2014-2020	Niezamieszczanie, w dokumentach określających zasady udzielania wsparcia w ramach RPO WO 2014-2020, zapisów ograniczających współpracę szkół, placówek prowadzących kształcenie zawodowe z województwa opolskiego z przedsiębiorcami spoza regionu Opolszczyzny. Regionalne programy operacyjne są ograniczone terytorialnie do obszaru danego województwa. W związku z powyższym w ramach RPO WO 2014-2020 nie przewiduje się realizacji ponadre-	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2014	Kluczowa

¹² „Efekt dźwigni to efekt zachodzący wówczas, gdy wraz z uruchomieniem środków publicznych na realizację pewnych działań wzrasta również zaangażowanie sektora prywatnego w ich finansowanie. Efekt pożądany z punktu widzenia interwencji Funduszy Europejskich” – źródło definicji: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/slownik/Strony/Efekt_dzwigni.aspx.

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
				gionalnych projektów edukacyjnych. Ewentualna możliwość włączenia beneficjentów (partnerów) spoza województwa rozstrzygnię się na etapie wdrażania RPO WO 2014-2020.			
21	Przewidywane jest duże zapotrzebowanie na wsparcie finansowe dla uczniów w trudnej sytuacji materialnej, ułatwiające im osiągnięcie wysokich wyników w nauce. (Strony: 283, 302)	Udzielanie uczniom pomocy stypendialnej również w okresie programowania 2014-2020.	IZ RPO WO 2014-2020	Umieszczenie w dokumentach określających zasady udzielania wsparcia z RPO WO 2014-2020 zapisów umożliwiających kontynuowanie w okresie programowania 2014-2020 programu pomocy stypendialnej (w charakterze projektów systemowych koordynowanych przez SWO), przy uwzględnieniu zarówno kryteriów odnoszących się do wyników w nauce, jak i kryterium dochodowego.	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2015	Kluczowa
22	Istotną barierą w ubieganiu się przez kandydatów spełniających kryteria o stypendium przyznawane przez UMWO jest niewiedza o możliwości jego uzyskania. Problemem jest niewystarczający przepływ informacji na temat stypendium w szkołach: od dyrektorów (którzy otrzymują pisemne informacje w tej sprawie z UMWO) do nauczycieli, a następnie od nauczycieli do uczniów lub ich rodziców. (Strony: 284, 285)	Należy szerszej rozpropagować informację na temat możliwości ubiegania się o stypendium. <u>Warunkiem wdrożenia rekomendacji nr 21 jest realizacja rekomendacji nr 20.</u>	SWO	Poprzedzenie naboru wniosków w ramach programu stypendialnego przeprowadzeniem szerszej kampanii informacyjnej przy wykorzystaniu reklamy zewnętrznej, w miejscach często uczęszczanych przez uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2015	Operacyjna
23	Potencjalnym sposobem podnie-	Należy podnieść kompetencje	SWO	Zorganizowanie dla nauczy-	REKOMENDACJA	31.12.2015	Operacyjna

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat	Sposób wdrożenia rekomendacji	Status rekomendacji	Termin realizacji	Klasyfikacja
	sienia skuteczności pomocy stypendialnej udzielanej przez UMWO jest większe zaangażowanie nauczycieli (pełniących rolę opiekunów stypendystów) we współpracę ze stypendystami nad ich rozwojem naukowym. (Strony: 86, 291)	nauczycieli, pełniących funkcję opiekunów stypendystów, w zakresie pracy z uczniami szczególnie uzdolnionymi. W okresie programowania 2014-2020 projekt stypendialny warto poszerzyć o warsztaty z opiekunami stypendystów. <u>Warunkiem wdrożenia rekomendacji nr 23 jest realizacja rekomendacji nr 21.</u>		cieli, w tym opiekunów różnych form doskonalenia warsztatów z zakresu pracy z uczniami szczególnie uzdolnionymi. Wdrożenie rekomendacji w nowym okresie programowania w ramach projektu systemowego lub elementu projektu stypendialnego. Rekomendacja w okresie programowania 2007-2013 została w części wdrożona poprzez realizację, przez RCRE w ramach środków samorządu województwa, działań dla nauczycieli w zakresie pracy z uczniem zdolnym.	W CZĘŚCI WDROŻONA		
24	Znaczna część przedstawicieli kadry zarządzającej przedszkoli i szkół ma niewielką wiedzę na temat możliwości uzyskania wsparcia z funduszy unijnych. Brak wiedzy ogranicza możliwości inicjowania przez dyrektorów przedszkoli i szkół przedsięwzięć edukacyjnych, które mogłyby zostać sfinansowane, a także ich udział w kształtowaniu koncepcji takich przedsięwzięć. (Strony: 36, 88)	Należy zwiększyć wiedzę dyrektorów przedszkoli i szkół na temat zakresu i warunków otrzymania wsparcia na realizację projektów edukacyjnych w okresie programowania 2014-2020.	IZ RPO WO 2014-2020	Przeprowadzenie spotkań informacyjnych dla kadry zarządzającej przedszkoli, szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, dotyczących możliwości finansowania przedsięwzięć na rzecz rozwoju oświaty w okresie programowania 2014-2020.	REKOMENDACJA DO WDROŻENIA W CAŁOŚCI	31.12.2014	Operacyjna